

Előfizetési árak:

Helyben, vagy postán küldve:
 Egy évre 10 frt — kr.
 Félévre 5 frt — kr.
 Negyedévre 2 frt 50 kr.
 Egy óra 1 frt — kr.
 Egyes szám 4 kr.

A lap szellemi részét illető minden közlemény a szerkesztőségbe (nagy-uj-utca, 1702. sz.) bérmentve küldendő.

Előfizethető helyben:

Teleki K. Lajos könyvkereskedésében, Szinay Gyula kiadó lakásán (kis-csapó-utca 383. sz.) és a szerkesztőségben.

DEBRECZEN

A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorért 5 kr.
 Nagyobb terjedelmű s többszöri hirdetések alku szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyegdíj minden külön beiktatásért 30 kr.
 Hirdetési vagy reklámot magában foglaló újdonság sora 50 kr.
 Nyiltéri közlemények minden petit sora 50 kr.

Hirdetések fölvetetnek Szinay Gyulánál, a szerkesztőségben. Kéziratok vissza nem adtatnak.

Kossuth az államosítás ellen.

Debreczen, ápril 2.

Minden oly alkalommal, midőn nemzeti jogainkat veszély fenyegeti, megzendül a messze távolból Kossuth figyelmeztető szava, az az édes, ismert hang, mely megdobogtatja sziveinket s bátorságot önt a csüggedőbe.

A dal, mely a nép ajkán született, azt tartja a nemzet nagy profétájáról, hogy midőn szólani, azaz írni akar nemzetéhez: »nem kell neki gyertyavilág, — megírja ő a levelet: ragyogó csillag mellett.« E költői kép azt akarja mondani, hogy a Kossuth politikai bölcsesége és éles látása legyőzi a sötétség szolgálta-szellemét s ragyogó szavakba öltöztetett gondolatait megérti és átérzi nemzete, mely igaz szívéből mondja azt: »Kossuth Lajos édes apám!«

A nemzet meg van attól fosztva, hogy Kossuth az élő szó hatalmával vezérelhetné a politikai hullám-törtsök között, csak levelek által érintkezhetik nemzetével s e leveleket gyönyörrel és lelkesedéssel olvassák az igazság után szomjuhozók.

Nem merülhet föl nemzetünk életében olyan fontos politikai kérdés, melyről Kossuth leveleiben meg ne mondaná véleményét. Figyelmeztet, oktat, tanácsol, bátorít, lelkesít, ha szükség van rá: dorgál. Aranyigazság minden szava, politikai evangelium minden betűje.

Közlöttük volt azon levelét, melyet Hefli Ignác orsz. gyűl. képviselőhöz in-

tézt, melyben erőteljes szavakkal itéli el a közigazgatás államosításáról szóló törvényjavaslatot. Buzdítja a függetlenségi és 48-as pártot, hogy a legnagyobb elszántsággal küzdjön e törvényjavaslat ellen, melyet kettős merényletnek tart, — merényletnek tartja a magyar alkotmány sark alapzata ellen és a politikai szabadság legelemibb fogalma, az intézményes önkormányzat ellen.

Arra — ugymond Kossuth — van példa, hogy nemzetek elvesztették önkormányzati szabadságukat; de hogy egy nemzet, mely annak birtokában volt, arról önként lemondjon, arra nincs példa a világtörténelemben. Ha a magyar nemzet ezt megteszi, még az orosznál is lejjebb fog süllyedni a szabadság szellemének kultuszában!

A magyar nemzet önkormányzati jogairól nem is akar lemondani. A kormány merénylete, mely az önkormányzati jogok eltörlését czélozza, országszerte a legnagyobb felháborodást keltette. Egy politikai tábor képez ma az egész magyar nemzet, mely tábornak az a jel-szava: Le azzal a kormányval, mely a helyett, hogy jogainkat védené, jogaink eltiprására törekszik!

Az önkormányzat védelmére fölemelt lobogók ki vannak bontva. Egy nemzet sorakozott alája, azzal a komoly elhatározással, hogy e lobogót diadalra viszi. Az a harc, melyet a függetlenségi és 48-as párt az önkormányzat érdekében fölvett, az egész nemzet harca lesz, a szabadságát védő nemzeté, hűtlen sá-

fárai ellen! — Győzni fogunk, mert a Kossuth szelleme vezérel bennünket a küzdelemben!

Az európai államok tűzértsége.

Schubert József tüzérszázados, a katonai technikai és adminisztratív bizottság tagja, mint a »P. Ld.« írja, egy rendkívül becses könyvben összeállította az európai államok tábori és hegyi tűzértséget, a legújabb adatok nyomán. E munkából, mely fáradságos és részletes munka eredménye, közöljük a következő adatokat: Ausztria-Magyarországnak van összesen 272 rendes és lovas ütege 2128 ágyúval, 30 hegyi ütege 120 hegyi ágyúval; a német birodalomnak van 609 ütege 3654 ágyúval; Franciaországnak 900 ütege 4400 ágyúval; Olaszországnak 252 tábori ütege 1512 ágyúval, 9 hegyi ütege 54 ágyúval; európai Oroszországnak 488 tábori ütege 3760 ágyúval, 20 hegyi ütege 156 ágyúval, Ázsiában 20 ütege 152 ágyúval; Nagybritániának Európában 106 tábori és 10 hegyi ütege 636, illetőleg 63 ágyúval; Svédországnak 38 ütege 228 ágyúval; Norvégianak 18 tábori és 4 hegyi ütege 108, illetőleg 24 ágyúval; Romániának 72 tábori és 8 hegyi ütege 432, illetőleg 32 ágyúval; Montenegrónak 3 tábori és 8 hegyi ütege 396, illetőleg 32 ágyúval; Montenegrónak 3 tábori és 6 hegyi ütege 180, illetőleg 36 ágyúval; Görögországnak 8 tábori, 9 hegyi ütege 48, illetőleg 54 ágyúval stb.

BELFÖLD.

Fehérmegye új főispánja. A »Sz. és V.« értesül, hogy Fehérmegye és Székesfehérvár sz. kir. város főispánjává br. Fiáth Miklós miniszteri oszt. tanácsos, néhai br. Fiáth Ferenc, volt veszprémi főispán fia fog kinevezeteni. A kinevezés már a napokban bent lesz a hivatalos lapban.

Az ország tűzkárosultjai javára a m. kir. belügyminiszteriumnál márczius hó 27 ig 60439 frt 70 kr, 700 német birodalmi

A DEBRECZEN TÁRCZÁJA.

Az én barátom.

(A diák életből)

— A Debreczeni eredeti tárczája. —

Valami jóféle ember volt a lelkem; szinte szeretett volna az ember beleharapni. Pendeles kölyök kora óta ösmertem: úgy éltünk egymással, mint a melyik kutya a macskával együtt nő fel: ha ő karmolt én haraptam: ha ő dorombolt, hízolgóleg nyájasan elé feküdtem. A pipázás, szivarozás nagy tudományát együtt sajátították el. Az én apám eszmadia volt, az övé suszter: egymás mellett árultak a vásárokon: az egyik csupa kollegiális szeretetből, mindig olosóbban adta portékáját, mint a másik; neki 12 testvére volt, a tizenharmadik utban; mi tizenhárman voltunk, a tizenmegyediket nagynehezen tudtuk valami feleser szegélyével, eldugni a földbe. Szüleink minden vásárra elvittek bennünket; mi voltunk — gyermekek — a reklám a csizmak és cipők mellett. A vételkedv még ha csekély volt is a vevőnél: elnézett felénk; bármily állapot menaszériával is felér 25 porhalyas gyermeket végig szemlélni.

Mondanom sem kell hogy a gyermekek közt elmaradhatatlan volt ily alkalmakkor a civódás, esipdesés, hajhuzgálás; míg aztán az ügy lebonyolítását mi és barátom, vettük kezünkbe: s egymás ellen mozgósították a csizmak és bakkancsok egész seregét.

Igy tölt el tőlünk a gyermekkor. Míg egyszer arra ébredtünk fel, hogy falun már többet tanulni nem lehet: menni kell valami olyan helyre, hol ami tudomány-sóvár lelkünk kielégítést talál. Őt papnak szánták; engem prokákátornak; neki is meg volt kiszemelt pályája iránt való inklinációja, nekem is. Ő szerény, alázatos volt s szemeit sokszor forgatta az égre — akár egy esperes: magam meg amenyinyire a másét is nagyon szerettem, annyira ragaszkodtam a magaméhoz; hol ő még tehenet sem látott, már én ott a borjut is magamnak szántam; míg ő, mint a mesebeli számár, két széna kazal közül addig válogatott, míg éhen maradt — éhetetlenkedett: addig én jól laktam.

Ebből a hangnemből játszottuk le diákéletünk partitúráját, melyben tagadhatatlanul nagy számmal volt a gikszer is.

Sokszor otthon kellett neki maradnia,

mert én elvittem téli felöltőjét. Az ő provizsióját (értsd: élelmi esikkek) szurokkal ragasztolták le otthon; az enyémet eszmadia eszizzelel; az fölengedett a melegen; minek azon élvezetes eredménye lön, hogy hogy mig az ő provizsiója tartott, addig az enyém maradt.

Őt melancholikus vérmérséklete, a hegedülés, engem szangvinikus véralkatom a trombitálás tanulására sarkantyúzott ellenállhatatlanul.

Sem szerelmesnek, aki minduntalan esetlik-botlik eszményi dolgok fölöl való tépelődésében; sem veszekedő házaspárnak, kik közt a kergetőzés napirenden van — tehát egyiknek sem való piczi szobánkban, ha ő elővette a hegedűt, mentem én is lekasztottam trombitámat; ő húzta, én futtam keservesen.

Házi gazdánk — nyugodjék békén — köszvényes volt, még pedig abból a jobbik fajtából, a mikor az embert egy másik forgatja egyik oldalról a másikra — lepedővel.

Kitrombitázva magam, egy este épen indulni akartam hazulról, mikor a házi aszszony elém áll, beszélvén ilyen módon:

— Az Isten szerelmére kérem kedves öcsém uram! hagyjanak fel azzal az bandá

márka, 440 frank aranyban és 1 drb 34 frt 50 krról szóló első váltó folyt be.

KÜLFÖLD.

Ovációk Bismarcknak. Bismarck herceg ma ünnepli hetvenhetedik születésnapját és e napot a volt kancellárnak nemcsak rokonai és barátai ünneplik meg, hanem tisztelői közül is számosan. A készülődések következtében, melyeket a hamburgi birodalmi választási egyet a mai napra tesz, várható, hogy a csendes, majdnem elhagyott Friedrichsruhében rengeteg neptömeg lesz együtt. Különösen a Hamburgból tervezett faklvásmenetben részvevők nagy száma mutatja, hogy az ováció imponáns lesz. Hivatalos szónoklat csak egy lesz, melyet Wörmann a hamburgi választók nevében a hercegehez intéz.

Garasanin állandó és nagy foku izgatottságban van, mióta Milán királynak ismeretes levele, melyben őt politikai gyilkossággal vádolja, nyilvánosságra jutott. Családja és ismerősei mindent elkövetnek, hogy őt távozásra bírják Belgrádból, mert azt hiszik, hogy ha új környezetbe jut, kedélye meg fog változni. De Garasanin e tanácsokat a leghatározottabban visszautasította, azt mondván, hogy becsületbeli kötelességének tartja Belgrádban maradni, míg a megindítandó vizsgálat neki igazságot szolgáltat. E közben azonban Garasanin kedélyhangulata egyre komorabbra változik s családja attól fél, hogy öngyilkosságot fog elkövetni. A múlt napokban egyik unokaöccse ment be váratlanul Garasanin haloszobájába s nagybátyját a pamlagon feküdvé találta, a mint revolveret vizsgálta, melyet most folyton magánál hord. Minden arra mutatott, hogy Garasanin öngyilkossági gondolatokkal foglalkozott. E hír gyorsan elterjedt Belgrádban, bár Garasanin barátai gondoskodtak róla, hogy azt megzafolják. Mind a mellett azt beszélik, hogy Garasanin nagy fokban kedélybeteg s folyton ügyelni kell reá, nehogy öngyilkosságot kövessen el.

A lengyel alkotmány emlékünnepe. Lembergől távirják, hogy Stokowski közseganáncos elnöke alatt, az ottani polgári bizottság ülést tartott, melyen az 1791. május 3-án kihirdetett lengyelalkotmány száz éves emlékünnepeinek programját megállapították. E szerint május 3-án az összes keresztény és zsidó templomokban ünnepi isteni tiszteletet mondanak, este a várost kivilágítják. A hazákat fellobogózzák. Delután a dr. Smolka által emelt emlékhalmom megfelelő ünnepély lesz. Ezen kívül felolvasást tartanak a májusi alkotmányról, melyről másolatokat osztanak szét.

Márcz. 15-ét Konstantinápolyban az ott élő magyarok szinte megünnepelték. A

hótel de Pesth nagy terme a mondott napon el levén foglalva, az ünnepet márczius 21-én tartották meg. Esti nyolcz órakor lakomára gyűltek össze, melyen Csekei elnök az első toasztot a magyar királyra mondotta, utána pedig Hamvai Kovács, a konstantinápolyi magyar társulat titkára a török szultánra mondott köszöntőt. Mindkét felköszöntőt kitörő lelkesültséggel fogadták.

A szófiai merénylet. A bolgár minisztertanács határozata értelmében Belcevev miniszter özvegye 9000 frank élethossziglan tartó nyugdíjat kap. A rendőrfőnök hirdetésménye 20,000 frank jutalmat tűz ki annak, a ki Belcevev gyilkosainak nyomára vezet. Nacsovic elfogadta a felajánlott pénzügyi tárczát. — Karavelovnak a merénylet előkészítésében való részvételére vonatkozólag felmerült gyanúok nagyon súlyosak. Itteni orosz egyének ellen is terhelő adatok merültek fel. A kormány tartózkodó magatartást követ. A hatóságok bizton számítanak a valódi tettesek elfogatására. Ezeket ugyanis látták a merénylet után s fel is ismerték s azt hiszik, hogy Szófiát nem hagyhatták el. Stambulov miniszterelnököt utóbbi időben ismét számos anonim levélirő elővigyázatra figyelmeztette, e figyelmeztetések azonban nem élele ellen való összeesküvésre, hanem pucstra vonatkoztak.

A népszámlálás eredményei.

A megyei törvényhatóságoktól, valamint a törvényhatósági joggal felruházott városoktól az országos statisztikai hivatalhoz beküldött jelentésekből, melyek a népszámlálás előzetes eredményét megközelítő hűséggel tüntetik fel, immár össze lehet állítani a vármegyék és városok népmozgalmi viszonyainak teljes képét, a mint e viszonyok az utolsó tíz év alatt alakultak. A vármegyéknek nagyság szerinti sorrendje ép úgy megváltozott a múlt népszámlálás óta, mint a városoké. Az első helyet azonban most is megtartotta amott Pest-Pilismege, itt Budapest városa. A megyék közt most is legkisebb Turócmege: a tvhatósági városok között ellenben most Komárom foglalja el az utolsó helyet, míg tíz év előtt Marosvásárhely volt a legkisebb. A szaporodás arányára nézve a magyar birodalom összes vármegyéi között legelő jár a központi Pest-Pilis-Solt-Kiskunvármegye 24.13 százaléknyi népnövekedésével s legutóbb Szepes-megye, mely 5.09 százalékkal fogyott. A városok között legjobban szaporodott Fiume 38.22 százalékkal és Budapest 37.19 százalékkal; legrosszabb volt a népességi arányszám Verseczen, hol a lakosság 2.29 százalékkal fogyott. Apadt még a népesség Selmecezen és Komáromban.

A törvényhatósági joggal felruházott 25 magyarországi városnak, valamint Zágrábnak és Fiumének polgári népessége volt:

	1881-ben	1891-ben	Szaporodás
Budapest	360.55	494.661	37.19%
Szeged	73.675	87.210	18.37
Szabadka	61.367	72.683	18.44
Debreczen	51.122	56.996	11.49
H.-m.-vásárhely	51.424	55.483	5.84
Pozsony	48.006	22.444	9.24
Kecskemét	44.887	48.334	7.46
Arad	35.556	41.945	17.97
Temesvár	33.694	39.850	18.27
Nagyvárad	31.324	38.219	22.01
Zágráb	28.389	37.369	30.63
Pécs	28.702	33.780	17.69
Kolozsvár	29.913	37.720	9.28
Kassa	26.097	29.196	11.87
Fiume	20.981	28.001	38.22
Szekesfehérvár	25.612	27.509	7.76
Sopron	23.222	27.103	16.71
Zombor	24.693	26.395	6.90
Ujvidek	21.325	24.671	15.69
Győr	20.981	22.976	9.51
Versecz	22.329	21.820	2.29
Szatmár-Németi	16.708	20.613	4.59
Baja	19.244	20.613	2.59
Pancsova	17.127	17.976	4.97
Selmecz	15.127	15.247	0.12
Marosvásárhely	12.883	14.245	10.58
Komárom	13.108	13.088	0.07
Összesen	1.162.191	1.400.916	20.55%

E városok népessége tehát együttesen 238.725 lélekkel, vagyis 20.55 százalékkal szaporodott s érdekes jelenség, hogy épen a kisebb városoknál mutatkozik a legesekélyebb mérvű gyarapodás, ellenben a nagy központok jelentékeny arányokban érvényesítették vonzó erejüket.

Az 1881-diki és 1891-diki népszámlálásnak adatait összehasonlítva s nagyság szerint feltüntetve az összes törvényhatóságokat, azt találjuk, hogy volt a polgári népesség száma:

zással; így is sok baj van szegény urammal, hát mégha azt hallja!

— Kedves néném asszony — válaszolék — nekem is megölel betűm az; én sem tudok attól az atkozott trombitástól egész nap mit csinálni; de hát hijába beszélni neki.

— Egy-e galambom — folytatja némileg engesztelődve — valami balogos ember az a másik ur?

— Az a néném, az isten bűnül ne vegye szólásom — fejezem be a beszédet.

S ettől kezdve sertésorra, névnapra, mindig be lettem hívva a haziakhoz — csak magam, melyen az én barátom nem győzött eléggé esodálkozni. Nyilván azt hitték odabent, hogy ő a trombitás kettőnk között.

Nem tudom milyen lehetett jó Petőlinek birkája és számára — de az hiszem, kicsit sem volt nagyobb, mint az én barátom — türelme.

Egyetlen egyszer hoztam ki flegmájából — amit menten el is mesélek.

Tavaszi volt; gyönyörűséges; melynek emléke ma is el lelkemben, mint boldog házaspárnál az első igen csengése.

A mi szívünkben is tavaszodott, szerelmek voltunk. Ez nem lett volna magában

véve nagy hiba, de ha már azt is hozzáteszem, hogy egy és ugyanazon személyt szerettünk: azt hiszem, hogy ez malőrnek (a mai szemüvegnek nézve) elég malőr.

Én szerettem Julesát, mint egyévi állami önkéntességen szűz zuppájának hűséges megszírozóját; barátom szerette, mint leendő parókhiája védasszonyát; nekem igen tetszett Julesa duzzadó, ikrás, gömbölyű karja, mert sokszor éreztem melegét nyakam körül; barátomnak tetszett, mert majd melegen fogja az őt egykor ölelni!

Mikor az első igen szót elmondta nekem Julesa az utcaajtóban; úgy néztem magam, mint egy zsákot, melyre bársony foltot löknek; barátom pedig mint az örökélet lakója.

Magam csakhamar tisztában voltam a helyzet szignaturájával, mint a vadász eb. ha jó szimatja van; barátom, azt hiszem, igen sokszor, nevé sem tudta volna megmondani a nagy érzelmek miatt.

Nála a látás, nálam a tapintás érzéke fejlődött ki a szerelem iskolájában.

Őt a tulság nimbusza vonzotta, engem a közelség közvetlensége.

Ő a konyhát, verandának, a vödört virágállványnak, Julesát Juliának képzelte: én

azt vágyaim netovábbjának; emezt Julesa személyiségéhez nőtt sine qua non-nak, őt magát pedig, demokrata érzelmeimnél fogva, cseberkomitessnek néztem. Barátom sóhajta gondolt az esti kilencz órára — mely záróra volt; én epedve vártam, mert ezután kaptam a legszelb zombokat.

Csak azon egy nagy bökkenő volt a dolgban, hogy verset írni nem tudtam.

Kartyában a csalásért kidobtak; a biliárdirozásért dakóval elverték; párbajt egy párt elszenvettem; kapitány ur von Rittert párszor felültettem; megsaltam Barostt a zónán; de a versírásra nem tudtam vetemedni soha. Pedig mint később rájöttem, Julesánál ez sokszor a czukrot is pótolta.

Gyakran láttam, hogy az én Julesám lámpa-fenyénél öklöz valamit szeletke papírról. El nem tudtam gondolni, mi lehet azon a papíron; míg egyszer egy gondatlan pillanatban megloptam a feltett titkot, mely nem volt más, mind barátom által írt egy szerelmes vers. A vers ilyenformán hangzott:

Rózsabokor a termeted,
Ha egyszer megölelhetlek.
Oh az a nap mikor leszen?
Ah azt várom nagy nehezen.

Megy
Pest-B
Bács-B
Torontó
Bihar
Zágráb
Temes
Krassó-
Zala
Nyitra
Vas
Szerém
Arad
Pozsony
Somogy
Szathm
Baranya
J.-N.-K.
Zemplén
Mármar
Hunyad
Belovar
Csongrá
Sopron
Trencsén
Békés
Vasarad
Tolna
Szabolcs
Kolozs
Heves
Fejér
Modrus-
Borsod
Szolnok
Verőce
Veszprém
Nógrád
Pozsega
Alsó-Fel
Szilagy
Hajdu
Lika-Krl
Ahaaj-T
Bereg
Maros-T
Gömör
Sáros
Szepes
Komárom

Ne
benne re
ah is.
Az
versírási
Ke
előttem;
mint a f
anélkül,
holdvilág
litéit.
hallgatta
kivette k
zányt, el
tüsszenté
kosságot
zelletem
Pe
ezüst jul
pedig me
képzélni,
lön megf
betelens
Nel
mert a v
versehhe
azt is tu
Juliát le

Megyében:	1881-ben:	1891-ben:	Szaporodás
Pest-Pilis-Solt	988.532	1.227.051	24.13%
Bács-Bodrog	638.054	716.325	12.27
Torontál	626.809	589.325	11.86
Bihar	447.849	516.853	15.41
Zágráb	419.879	484.365	15.12
Temes	396.738	436.460	10.01
Krassó-Szörény	382.530	406.053	6.15
Zala	359.984	403.064	11.97
Nyitra	368.862	396.308	7.42
Vas	360.590	389.859	8.11
Szerém	296.878	346.950	16.86
Arad	306.224	343.868	12.29
Pozsony	310.816	330.555	6.35
Somogy	307.448	325.666	5.92
Szathmár	293.092	323.451	10.36
Baranya	293.414	321.435	9.55
J.-N.-K.-Szolnok	278.443	317.753	14.12
Zemplén	277.575	298.647	7.59
Máramaros	227.436	268.194	14.72
Hunyad	248.464	266.720	7.35
Belovár-Kőrös	279.529	265.802	21.08
Csongrád	258.413	262.774	15.01
Sopron	245.787	261.287	6.31
Trencsén	244.919	259.521	5.97
Békés	229.757	257.888	12.24
Várasd	229.630	257.108	12.28
Tolna	235.643	252.138	7.46
Szabolcs	214.008	243.803	13.92
Kölozs	196.307	224.760	14.49
Héves	209.933	233.732	11.34
Féjér	209.440	222.482	6.23
Modrus-Fiume	203.173	220.813	8.68
Borsod	193.839	217.166	12.39
Szolnok-Doboka	193.677	217.160	12.12
Verőce	183.364	216.569	18.10
Veszprém	208.487	215.046	3.15
Nógrád	191.678	214.050	11.67
Pozsega	166.374	202.616	21.79
Alsó-Fehér	178.021	192.565	8.18
Szilág	170.022	191.462	12.61
Hajdu	173.329	191.137	10.27
Lika-Krbva	174.239	191.001	9.67
Abauj-Torna	178.572	180.258	0.94
Bereg	153.377	179.208	16.18
Maros-Torda	158.999	177.534	11.66
Gömör	169.964	174.677	3.32
Sáros	168.013	167.519	0.29
Szepes	172.881	164.088	5.08
Komárom	151.609	159.397	5.07

Bars	142.681	153.053	7.26
Torda-Aranyos	137.031	150.306	9.66
Szeben	141.627	148.495	4.85
Nagy-Küküllő	132.454	135.721	2.45
Ung	126.707	135.428	6.88
Csanád	109.011	130.609	19.79
Háromszék	125.277	129.760	3.35
Hont	116.080	122.541	5.57
Győr	109.493	115.744	5.71
Csik	110.940	113.889	2.66
Zólyom	102.500	112.281	9.54
Udvarhely	105.520	109.761	4.02
Besztercze Naszód	95.017	104.702	10.19
Kis-Küküllő	92.214	101.167	9.71
Fogarás	84.571	88.051	4.11
Brassó	83.029	86.458	3.01
Moson	85.961	85.246	0.83
Arva	81.643	84.894	3.98
Esztergom	72.166	77.578	7.50
Liptó	74.758	76.523	2.36
Ugocsa	65.377	75.239	15.08
Turóc	45.933	47.937	4.37
Fiume város és ker.	20.981	29.001	38.22
Magyar birod.	15.642.102	17.335.929	10.81%

Felhívás előfizetésre.

Az első évnegyed lejárván, szíves bizalommal felkérjük t. előfizetőinket az előfizetések megújítására.

Lapunk előfizetési ára:

Egy évre . . .	10 frt. — kr.
Fél évre . . .	5 „ — „
Negyedévre . . .	2 „ 50 „
Egy óra . . .	1 „ — „

A »**Debreczen**« mint a debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye, ez után is buzgón fogja szolgálni a függetlenségi eszméket s midőn az olvasó közönség további szíves pártfogását kérjük, igérjük, hogy lapunk szellemi részére még több gondot fordítunk, a csinos kiállításról pedig a »**Debreczen**« részvénytársaság nyomdája gondoskodik.

Az előfizetési pénzeket kérjük **Szinay Gyula** főszerkesztő kiadóhoz (kis-csapó-utca 383. sz.) intézni, hol hirdetések is fölvetetnek.

A »Debreczen« szerkesztősége és kiadóhivatala.

A józsai tragédia.

(Újabb részletek.)

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, apr. 2.

Tegnap lapunkban részletesen megírtuk azt a családi tragédiát, mely a Debreczenhez, egy óra járásnyira eső Felső-Józsa községben, Böőr János ref. lelkész irodájában történt. Debreczenben is nagy feltűnést keltett a véres eset s tegnap, sőt ma is általános beszéd tárgyát képezte.

Sáfrány körjegyző tegnap kihallgatta Böőr János lelkészt, ki a nagy izgalomtól betegesen fekszik. A különben gyenge testalkatú lelképásztor délután nagy betegen ment át a szomszéd tanítói lakba, honnan azonban, legyőzve lelkijére a test gyöngeségét, éjjeli 11 órakor visszavittette magát, nem abba a szobába, hol a tragédia történt, hanem a belsőbb szobába, hol különben is hálni szokott máskor. Semmi sem természetesebb, hogy a beteges pap még máig is a véres dráma borzalmának hatása alatt van, s aludni sem tudott. A lópor által keletkezett füstöt alig volt képes az irodából a léghuzam kitakarítani.

Sáfrány előtt, ki jegyzőkönyvet vett fel, elbeszélte az esetet, úgy a mint mi tegnap már megírtuk; még azzal egészítette ki, hogy midőn az asszony kimondta:

— Nem és nem. Sohasem!

Tóth János ezt kiáltotta felé:

— Majd jönnél még! Emlékszel-e rá hogy két esztendővel ezelőtt mit ígértem?

Ekkor lött rá a feleségére. Ebből látható, hogy már közvetlen a lakodalom után kitört közöttük a perpatvar, a mi nem lehetett szelid természetű már akkor sem, ha a férj feleségel megölésével kénytelen volt fenyegetni. Tóth János elkeseredését az is szította a feleségét ellen, a kit minden hibája dacára is nagyon szeretett, hogy mendemonda keringett a hűtlenségről s valami titkos szeretőről. Ennek azonban nincs semmi bizto salujja.

Amnyi bizonyos, hogy Tóth János akkor perelt először a feleségével, mikor a házasság után megtudta, hogy az görvélykőben szenved. Szerelme nem esőkkent, de ő elkeseredett s nehányszor szemrehányást is tett az asszony-

Nekem ez nagyon szép volt, mert volt benne rózsá is, ölelés is: s ami legfőbb őh és ah is.

Azonnal elhatároztam, hogy barátom versírasi methodusát elsajátítom.

Kezdtém ábrándozni. A kitálat étel elhűlt előttem; vissza sem feleltem, ha kérdeztek; mint a fancesali feszület — bámultam széjjel, anélkül, hogy láttam volna valamit; néztem a holdvilágot épen mint ő. Bejártam az erdők ligeteit, csak a ruha lett rajtam foszlány: hallgattam az őszi szél bus zugását: a hideg kivette kezemből a rajzont; ha kerestem a magányt, elaludtam; ha sóhajtozni próbáltam, a tüszentés vett rajtam erőt s végül ha öngyilkosságot kísérlettem meg: minden kötelet gyengellettem.

Pedig Julesa hajadoni tavasz korának ezüst jubileuma a küszöbön volt. Jubileumot pedig még ha a Zichie is az, diktacio nélkül képzelni, habár azok egy részéért szívesen külföldön megfizetne a publikum, hogy ne hallja, lehetetlenség.

Nekem kétszeresen fontos volt e nap, mert a végleges igent, az e napon elmondandó versekhez kötötte szívem bálványa, Julesa s azt is tudtam, hogy e napon fogja meglepni Juliát legújabb versével.

Hála Petőfi és Csokonai halhatatlan szelimeinek, végre megáttam, ami bennem is megnyitotta a költészet eddig eltorlaszolt erét.

Elhúzódva a nagy világ zajától, beültem egy csapszékbe s ott sötét bum, e szívtelen mardosó eb elesítésára ittam keservesen; míg az ötödik vagy hatodik kancsónál éreztem az inspirációt. Tollat véve kezembe, megírtam a legelső szűzkölteményemet, mely hangzik eképpen:

Julesá(m)nak.

Bájjaidnak tenger árja
Kebleimet átjárja,
Nem is lesz annak határa
Sem holnapra és sem másra,
Mig ajkam ajkad nem zárja,
Válaszod híved elvárja.

Bus Lovag.

Végre megjött a várva-várt nap. Barátom 8 órakor este szokott menni Julesához: tehát nekem legalább félórával előbb kell odamenni, ha nyerni akarok. Ugy is lett.

Mikor elmondtam és átadtam költeményemet Julesámnak, ha nem Julia is, de Juliska lett belőle. Perczekig csend volt a konyhában. Mint megloesolt kinyílt rózsáról, ha folyik a víz: akként eredt meg szívem hölgye szeméből a

könnyek árja. Majd szóltanul keblemhanyatlott a leányka, ajkam ajkától alig egy bécsi hüvelyk távolságra sóvárgott, mikor . . . benyitott barátom, hóna alatt a költött verset hozva. Megállt szóltanul s nézett Máriusként — szédült boldogsága romjaira s kigyóként rám szegezve tekintetét szólván: — Nyomorult, hitvány! s kifutott. Arionnak egykor arany babékoszorut, nekem Julesát adott lantom.

Ekkor láttam először haragudni. Azután elváltunk egymástól; ő Göttingában én Budapesten szedtem magamba a sörös poharak tartalmát.

Ha megolvassa ma e sorokat, tudom jót mosolyog a mult dőreségein s áldani fogja Juliát, hogy kiábrándította.

* Apróság.

— Csak képzelj barátom, mincs ilyen szerencsétlen ember a világon, mint én vagyok: tegnap a feleségem ikreket szült, ma reggel megérkezik az anyósom és épen az előbb...

— Ej! hagyj nekem békét, ha én Jeremiás siralmaikat akarom hallgatni, akkor inkább a templomba megyek!

nak, hogy eltitkolta előtte a betegségét. A nő sértette a szemrehányás s megütötte az urát.

Tóth János úgy látszik a szerelemnek azzal az alsóbb fajával szerette a feleséget, mely minden boldogsága dacára dacára tépelődő és keserű s persze messze áll a szeretetreméltóságtól. Később feltékeny kezdett lenni a nőre, a ki szép, barna, sugar asszony volt — nem tudta elviselni azt a gondolatot, hogy az a másé legyen, mikor őt mellőzni. Keserű tépelődéseiben születhetett meg agyában a gyilkolás borzasztó gondolata, mely jellemző és még iszonyubb lett az által, hogy éppen akkor valósult meg, mikor a pap a vallás enyhítő szavaival bekötötte őket.

Varga József főbíró, Sáfrány Béla körjegyző a csendőrökkel előzetesen felvették a tényállást, hogy a kir. törvényszék vizsgálatát megkönnyítsék. Kiderült ekkor, hogy Tóth János nem háromszor, de négyszer lőtt a feleségére, magára pedig egyszer. Ugyanis mikor először rá lőtt az asszonyra, nem talált. Tóthné ekkor a pap előtt elfutott az asztalhoz, mi közben a férje ismét rá lőtt s a golyó a könténye felett a bal oldalát horzsolta. Isteni szerencse, hogy a lelkeszt nem érte a golyó, oly közel járt hozzá. Tóth János ezután utána rohant s a pap vállán keresztül ismét rá lőtt a feleségére, kit ekkor a jobb füle mellett ért a golyó. Böör János elfutott az asztaltól s a dühöngő ismét rá lőtt az asszonyra, kit ez a golyó a fején talált. Ezután lőtt a saját halántékába.

Mikor a községi ápolóba vitték, az egész község kiesődött már oda. Az ápoló, mely a község közepe táján esik valaha csöszház volt. Egyetlen szobából áll. Itt a két egymás mellett levő ágyra fektették őket, úgy a hogy voltak, véresen s őrizetükre oda rendelte Varga főbíró a községi esküdtet. Az ápoló előtt oly óriási tolongás volt, hogy a csendőrök is nehéz volt rendet csinálni. A tömeg két pártra szakadt, a szerint, hogy kinek Tóth János, kinek pedig Tóthné volt az atyafia s a két párt kiki a maga atyafiát sajnálva rettenetes szitkozódásokkal illette a férjét vagy az asszonyt. Egyik párt ezt, a másik amazt okolta a véres eset miatt. A fenekedésnek csupán Sáfrány körjegyző erővel fellelése vetett némiképen véget; még idejében, mert a zavargásból hatalmas verekedés támadhatott volna az atyafiak között. Az ápolóba csupán a szerencsétlenek hozzátartozóit bocsátották be. Itt megdöbbenő jelenetek történtek.

Tóth Jánost özvegy édesanyja és leánya sirattak, Tóthné mellett pedig ott voltak az apja, Szilágyi Gábor és ennek hasonnevű fia, ki éktelen szitkokkal illette Tóth Jánost, a miért az ő nővérét megölte. Sőt később annyira feldühösödött ellene, hogy a halottat ütni venni kezdte a fokosával, aztán a patkós czizmájával meg taposta. Képzelték, hogy az anya és a leánya mily megdöbbenő sikoltozásban törtek ki, mely csak növekedett mikor meg az öreg Szilágyi Gábor is előtörtte az epéje s ő is fejen vágta fokosával a Tóth János holttestét. Az emberi szörnyetegeket erőszakkal távolították el az ápolóból. De éjjel ismét visszazökött oda öreg Szilágyi Gábor; ismét egyenesen a Tóth János holttestéhez rohant s összepofozta pokoli szitkok között.

Éppen akkor lépett be a hatóság egyik közege s a dühében magánkívül levő embert vaskos marka közbe kapta, aztán tisztelesen vissza adta neki a halottal elkövetett pokoli kegyetlenséget s úgy dobta ki őt az ápolóból.

Arról szó sincs, hogy mint előbb a romantikus asszonyi képzelet kigondolta — egymás mellett ázott sirba temessék őket. A két atyafiság oly veszekedettől fenekedik egymásra, úgy gyűlöli a másik halottját, hogy meg egy temetőbe sem akarják őket tudni s így Tóth Jánost is, a feleséget is külön temetőben temetik el ma délután 3 órakor.

Ma reggel Sáfrány körjegyző bejött Debreczenbe s jelentést tett a főszolgabírósnál.

A kir. törvényszék részéről Szabó József vizsgálóbíró egy irnokkal ma reggel felvlevez órákor kiment Józsa az előnyomozat megajtése végett. Széles kiterjedésű vizsgálatra nem igen lesz szükség.

Mint lapunk zártakor értesülünk Böör János lelkész már annyira felépült, hogy a temetésen a lelkeszi teendőket ő fogja végezni.

Ujdonságok.

Gróf Zichy Géza köszöneto.

Az ünnepelt költő-művész Márk Endre daleyleti elnökhöz a következő levelet intézte: Tét tlen, márcz. 31. 1891.

Tisztelt elnök ur!

Meg nem állhatom, hogy elutazásom előtt a debreczeni daleyletnek őszinte köszönettel ne küldjek ama szép koszoruért, melynek minden levelére egy jó akarómnak neve van véve — van valami megható és fenséges e tényben hogy a művészt, ki mindig szegényekért játszott, a dalnok jutalmazza meg. Hálával fogadom a jutalmat s kérem tisztelt elnök urat, legyen tolmácsa érzelmeimnek az egész egyesület előtt.

Kiváló tisztelettel

igaz hive

Gr. Zichy Géza.

*Esküvő. A szatmármegyei Oecsva-Apátiában márczius 31-én esküdtök örök hűséget Szabó Zsigmond fekete-ardói vasuti hivatalnok Kósa Etelkának, Kósa Dániel ev. ref. lelkész leányának. Az új part Csiky Lajos debreczeni hittanszaki tanár s főiskolai lelkész, a menyasszony unoka-bátyja eskette össze, gyönyörű beszédet intézve az ifjú párhoz, melynek átadta ft. Révész Bálint püspök ur áldását. — A nászasszonyok Kósa Edéné és Kósa Barnáné, násznagyok Kósa Menyhért földbirtokos és Kósa Barna, a menyasszony testvére, voltak. Az esküvőt az örömapa házában ebéd követte, melyen az első pohárköszöntőt az új párért Csiky Lajos mondotta. Ugyanazon nap estéjén jegyezte el Csizmadia Zsigmond mészasszaki földbirtokos Kósa Menyhért oecsva-apáti földbirtokos és megyebizottsági tag leányát, Kósa Zsuzsikát. A vendégek este a másik örömapa, Kósa Menyhért házában gyűltek össze s a többnyire rokonságból álló vendég-koszoru czigányzene mellett vidám mulatsággal ünnepelte meg a kettős frigyet.

*Utóhangok. Az ünnepen lefolyt országos jubileum őszhangjába kellemetlen diszonantiát vegyített Debreczenben köztisztlet és szeretetben álló egyik vendégünknek a sajtó egy bizonyos részéről jövő leránása. Kerekes Sámuel marosvásárhelyi tanár és lapszerkesztő, ki Debreczen irányában a rajongással menő szeretettel van eltelve, nem állhatva ellen a nagy művész iránti hódolata által őszöntözött vagyanak s mint annyi sokan prózabán. Ő bizony igen tisztességes versekben köszöntö fel az ünnepelt költő-művészt. E miatt aztan egyik lapársunk jónak látta vendégünket a maga módja szerint minden igaz ok nélkül legélesebb gunnyal megtámadni. — A támadás azonban nemcsak a kitüntetendőt, hanem a város messze földön híres büszkeséget derek daleyletünket is érte, melynek közreműködése a lefolyt nagyszabású ünnepségek egyik fénypontja val. A daleyletnek Kerekes dísztagja s ő e kitüntetést megerdemelte, mert buzgóbb, áldozatra később barátja nincsen a daleyletnek, sem Debreczenünknek. A városi daleylet, hogy dísztagjának elégteltelt szolgáltatson, teljes számmal megjelent tegnap este a Vilmos-fele vendéglőben, melynek tagas terme az utolsó zugig tömve volt valogatott közönséggel, mely a daleylet által Kerekes tiszteletére rendezett társas estélyen való részvételével fenyesen dokumentáltak, mennyire nem veszi be a debreczeni ember természeté az erősnek erejével importált marakodást. Bizony ennek az iránynak nem valami kedvező jövőt jósolhatott az, a ki a tegnap esti felszólalásokat végig hallgatta. Márk Endre a daleylet elnöke fejezé ki legelsőben is az ünnepelt vendég iránti őszintán szeretetet és tiszteletet. Harmath Gergely alelnök szintén keményen elítélte a magyar társadalom egyik minden szépért jőert lelkesülő és lelkesítő férfianak durvamégbántását. Kerekes Sámuel több rendbeli igen sikerült, szellemes, köztük néhány verses felszólalásban adott kifejezést a debreczeni daleylet és Debreczen iránti törhellen ragaszkodásának, me-

lyet az őt mellaltanul ért bántalom nem esőkenkethet, hiszen a homokos talaja Debreczen e mai magatartásával is megmutatja, hogy az erkölcsi élet homokos bázisa benne meg nem állhat. Hajdu Gyula ker. kapitány, mint a daleylet pártoló tagja emel poharat, annak legbuzgóbb pártfogójára s élteti Kerekest. Lengyel Imre a daleylet örökös díszelnöke lendületes beszédben kiemeli, hogy a debreczeni sajtó őszhangját minő hamis hang zavarta most meg, mikor az ünnepségek sikere országos elismerésben részesült s az az azokban résztvevő daleylet egyetlen vendégét ily igazolatlán támadással illették, úgy, hogy ez a támadás egyuttal a mi vendégszeretetünket érte. Höning Károly a m. kir. államvasutak üzletvezetőségének főellenőre igen sikerült beszédben szintén elítélte a daleylet által visszautasított támadást, mely annak az embernek a szívet érte, ki szívet mindig a tenyerén hordozza. Dr. Bakonyi Samu, mint a debreczeni sajtó egyik munkása jelenté ki ezután, hogy a sajtó egyik közlönyének ez eljárásához a többi lapoknak ninesen semmi köze. Márk Endre reflectálva Bakonyi szavára, örömmel veszi tudomásul azt a kijelentést, hogy az igazi debreczeni sajtó a hasonló támadásokkal minden solidaritást megtagad. Felolvassa ezután Zichy Géza grófnak fentebbi levelét, mely általános zajos éljenzéssel fogadtatott. Beszédjé végén kijelenti, hogy a ki a debreczeni daleylethez tartozókat ok nélkül bántja, az mindnyájunkat bánt s a bántalmazó mind egy embert talája magával szemben a társadalomnak legjavát. Élteti a debreczeni sajtót, melylyel együtt, ugymond, övön meg Isten bennünket is a konkoly hintőktől. Szombathy János emekedett hangon beszédben Kerekesért, Vadon Sándor, Tordai Gábor szintén, Hajdu, Szombathy Lengyel Imreért ürtettek poharat, mint a ki a debreczeni társadalmi ügyek egyik legkiválóbb apostola. Lengyel Imre ezután meleg hangon megköszönvén az iránta nyilvánult ovációt, a kedélyes lakoma, melyet Rác Károly játéka s a daleylet szép dalai fűszereztek, késő órákig együtt tartotta az ünnepelt vendég tisztelőit, kik között egynek kivételével valamennyi lapnak képviselőit együtt láttuk.

*Egyház. A debreczeni ref. egyház tanácstermében 1791. évi április hó 3-ik napján d. u. 3 órákor gazdasági ülés tartatik. Targy: folyó ügyek.

*Egy zsidó leány kikeresztelkedése. Érdekes esetről értesít bennünket lapunk dorogi levelezője. Schwartz Lajos otáni izraelita kikereskedő leánya Hani néhány hettel ezelőtt kijelentette az apja előtt, hogy ő görög katoikussá akar kikeresztelkedni. Képzelték mennyire megdöbben az apa, a ki fanatikus izraelita. Mindenképen learkarta beszélni a leányt s midőn nem használt a szép szó, határozottan megtiltotta neki a hitvaltoztatást, sőt kitagadással fenyegette a leányt. Ez azonban nem rettent vissza s elment maga a szolgabíróshoz az áttéréshez szükséges okmányokat megszerezni. Mikor a szolgabíróshoztól kijött, már várta a kapuban a megbörtánkozott rokonság és egy szekér. A leányt ekkor erőszakkal megragadták, a száját betömtek s feltették a szekerre és Nánason lakó batyához Schwartz Lajoshoz vitték el. Schwartz nővérét becsukta egy szobába és ki nem eresztette onnan. De tegnap a dorogi főszolgabíró jelentése folytán a debreczeni alispáni hivatal utasította a dorogi hatóságot az erővel intézkedésre minnek folytán két csendőr-fedezete alatt Schwartz Hani ismét visszatérhetett Dorogra, hol saját kívánságára Legé a gör. kath. lelkésznel tartózkodik. Ma teltöltte le a 18 évet s a dorogi gör. kath. templomban ma délelőtt áttért a ker. vallásra.

*Eljegyzés. Kuczka y Emil gazdasági intéző, pusztahencsei lakos mult hó 31-én eljegyezte özvegy Neidert Antalné nyug. örnagyné kedves és szép leányát Elizt. Hosszan tartó boldogságot kívánunk a tiszta szerelemből kötött frigyre.

*Az »Arany sas« című czegled-utczai kávéházban ma este a Boka-testvérek kitünő zenekarával kedélyes zeneestély lesz.

CSARNOK.

Hollandi emlékek.

Irtá a »Csokonai-kör« márczius 19-iki estélyén felolvasva: Nagy Zsigmond.

(Folytatás és vége.)

De nemcsak a lakásokban található kényelem szolgál a test kényére, hanem gondoskodva van arról is, hogy a szabadban is találjon az ember üdülő helyeket. E tekintetben Hollandia városai, s különösen Utrecht egyedül áll minden általam ismert európai városok közt. Pedig beköboroltam egy néhányat. Utrechtnek belvárosát vagyis a régi Utrechtet Utrechtnek csatorna, az u. n. »Singel-gracht« futja körül, melynek partjai ezéltől erődítvényül szolgáltak. Később azonban az erődítvényeket lerontották s a csatorna két partját a leggyönyörűbb parkká alakították át; úgy, hogy a ki körül akarja kerülni, jó 2 órai utra szánja el magát. Azután ott van a világhírű »Maliebaan«, ezeröttszáz méter hosszú, 6 sor évezredes hársfából álló allé, mely mellett a berlini sokat dicserő »Unter den Linden« még csak szóba sem jöhet. Hát még Utrecht környéke. Zeist, Driebergen, és tovább Darnhuizenberg és Amevagen sőt az egész Utrecht-Arnheimi ország ut, a melyen 15 mérföldet csupa paradicsom-kertek között tehetünk meg.

Már ez is bizonyítja a hollandi mű- és főleg virágkertésznek magas foku fejlettségét, mert a kertészetet ott iparszerűleg és szakértelemmel üzik. Különösen kedvelik a hagyományos virágokat, tulipánt, jáczintot. Volt idő, mikor a tulipán hagymák Hollandiában börzei, speculatio tárgyát képezték, s egyetlen kiváltságos hagymára 5—12 ezer forintig is felrugott. Elvégre is törvényhozásilag kellett e szédelő betiltani, de azzal nem lehetett a hollandusok tulipán szeretetét is elfojtani. Az ma is a legszebb holland virág s vannak egész vidékek, a hol csupa tulipán és jáczint rónák terülnek el: ilyen különösen Haarlem és Bloemendal, mely két városnak környékét a virulat havában, áprilisban meglekinteni bizonyára a legfenségesebb élvezetek egyike. A meddig a szem ellát, a meddig a tekintet el tudja röpi-teni sugarait, egy óriási virágzónyereg terül el előttünk, mely a leggyönyörűbb szinompával, s balzsamos illatával bűvös varázst gyakorol idegzetünkre, phantaziánk felgerjed s a gyermek mesék tündérszágát véljük magunk előtt látni. Azonban vannak Hollandiának más virágai, melyek az idegenekre nézve tán meg nagyobb érdeklődést bírnak és sokkal több gyönyört szolgáltatnak, mint a tulipán és jáczint. Ezek a virágok: a hollandi nők. Nehogy hazám széphölgyei, — hütlenséggel vagy csapodársággal vadolhassanak, sietek kijelenteni, hogy rajtam nem volt hatalma varázsuknak, s szívenet teljesen szabadon hoztam haza, s rólok ép oly higgadtan mondom íteletet, mint a műértő a kezébe került drágakövekről. Annyi bizonyos, hogy a világ legrőzsásabb arcainak tulajdonosai a hollandi nők. Arcbőrüknek alapszíne tej-fejér, melyre a leggustusosabb rózsákat festé — nem a patikarius, — hanem a viruló egészség s a tiszta vér. Én fogadni mernek, hogy önök közül kedves hallgatóim a legtöbben azt hiszik, hogy a hollandi nők legtöbbje kender szőke hajzattal bír, pedig az ott tán még ritkább mint nálunk. A hajnak szőkesége nem megy túl a világos gesztenyeszín határain, sőt vannak, még pedig tekintélyes számmal, kik teljesen fekete hajzattal, parázs szemekkel, darázs karcusággal ékeskednek. Az arcbőr finomságát, feltűnő gyöngédséget az ahhoz értők abból magyarázzák ki, hogy Hollandia levegője a tenger kigözlögése folytán vízpárákkal léven telítve, így az arcz mint egy örökös harmat fürdőt élvez. De a külső szépség nálok általán a lélek szépségé-

vel jár karöltve; a hollandi nők igen magas műveltséggel bírnak, s bármely társalgási tárgyhöz alaposan hozzá tudnak szólni, a nélkül, hogy nálok a sértő tudakosságnak s affectaltságnak legkisebb nyomával is találkoznánk. A hollandi nők általán nagyon háziasak s bár a csinoságnak nem megvetői, de nem töltik minden idejüket a tükör előtt; a háziaság sokkal kevésbé borítja őket, mint más nemzetek leányait, komolyak, a nélkül hogy ridegek volnának; nem akarnak sokaknak tetszeni, de a kit egyszer vonzalmukkal megajándékoztak, ahhoz mindvégig a leghűségesebben ragaszkodnak. Hogy hazám hölgyeit elretentsem attól, hogy valaha hollandi férjhez akarjanak menni, kötelességem velük tudatni, miszerint Hollandiában tisztességes uri hölgyek nem bálóznak. »En fatsoenlyk mensh danst by onsniet« (tisztességes ember nálunk nem tánczol) — mondja a hollandus. Ennél fogva a farsang is minel csendesebben telik el, csak u. n. »Bal-masqué«-k és csakis az alsóbb néposztályok számára tartatnak.

Azt hiszem, régóta várják már önök, hogy szóljak valamit a hollandus zenéről. Ez nem létezik. A hollandusoknak népdalaik, olyan értelemben mint a mi népünknek, — nincsenek; s az a mit a nép az utcákon énekel (az u. n. »Straat lied«-ek) az nem szalonképes s nem eredeti, de idegen melódiára huzzák, mint pl. »Wir geh'n nach Lindenau, dort ist der Himmel blau.« Izeliőül felolvasom azt a két dalt, mely ott az én időmben mint új nóta szerepelt, s a melyet szakadatlanul egy egész évig nyikorgattak:

I.

Kom laat wy,
Eene wandeling gaan doen
Met de meisjes van fatsoen
Inhet schvone, schöne groen
Kom laat wy eens vroolyk wesen
Kom laat wy eens vroolyk wy.

Ez az egyik, a másik pedig:

II.

Ben van Silberstein
Da wereld door bekend
Een ieder roemt me zeer
Noemt my een vlinke vent,
Ent is geen wonder ook,
Zoo elk begrypen kan,
Den van Silberstein
De piek piek fyne man
» » » » » tralala.

Ugy-e bár nem valami ékesen hangzik? Hát ha még énekelve hallanák önök. Ezeket csak azért olvasom fel, hogy fogalmat nyujtsak önöknek a hollandi kiejtésről, bár nem elég szerencsés választást tettem, mert mind a két versceske hemzseg a germanizmustól.

Mint mondtam, tehát, eredeti hollandi nemzeti zene nem igen van, de újabb időben néhány tehetséges zeneköltő jóra való művekkel igyekezett megvetni alapját a hollandi zene jövőjének. Ezek között legelső helyen említendő a »Collegium Musicum Ultrajectinum« jeles karnagya Richard Hol. Azonban, bár a zenetérén nem productiv is Hollandia, a reproductionnak mindazonáltal igen széles tere van nálunk. Hangversenyeiken a világ legelső művészei lepnek fel s a legclassikusabb művek kerülnek előadásra, mert dusan tudják a művészeket fizetni, s ez meglehetősen erős mágnes arra, hogy őket Hollandiába vonzza. Azonkívül minden házban van legalább 4—5 zongora, s minthogy a falak, mint tudjuk, félelmesen vékonyak, néha egyszerre 4—5 különböző darabot is hall az ember, a mi, mint elgondolható, nem csekély műveltséget nyujt, s hazánkban tudtommal csak a tanítóképezdek zenetermeiben lehet ugyanezt az élvezetet megszerezni.

Igaz! A magyar zenéről általán igen jó véleménynyel bírnak és felette kedvelik. Én

magam 12 kötet »Magyar Dal Album«-ot osztottam szét hollandus barátaim között s a »Rákóczi«-t ma bizonyosan több helyen játszik Utrechtben, mint némely magyarországi városban. De nemcsak a magyar zene, hanem általán mindaz iránt, a mi magyar, rendkívül nagy érdeklődéssel, sympathával és csodálattal viseltetnek. Előttük Magyarország merőben ismeretlen, a mi viszonyainkról még a műveltek is édes keveset tudnak, csak azt tudják, hogy a magyar pusztákon még vadlovak egész falkái tenésznek, melyeket a magyar csikósok aztán úgy szelidítenek meg, s engem minduntalan az iránt faggattak, hogy hogyan megy az a lószelidítés?

Különösen csodálják nyelvünknek szépségét, zengzetességét, lágyágát. — Akárhányszor megtörtént velem, hogy társaságban fölkértek, szavalnék nekik valamit magyarul, s midőn Petőfinek egy-egy szerelmi dalát elmondottam, láttam, mily gyönyörrel csüggték ajkamon, s tekintetük elárulta a hatást, melyet az értetlen hangok lelkükre gyakoroltak. Hogy mily rendkívüli hatást gyakorol a mi nyelvünk az idegenekre, annak illusztrálására elég lesz tán felhoznom, a mi velem 1883-ban az amsterdami világkiállításon történt. Egy lóvonaton ültünk másik hazámfiával s beszélgettünk együtt magyarul; mellettem egy előkelő ur, két bájos hölgygel — mint később megtudtam — leányaival foglalt helyet. Már régen észrevettem, hogy feltűnően figyel beszédünkre. Egyszer csak megszólított:

»Pardonnez, Monsieur! quelle langue parlez-vous?»

»Nous parlons le Hongrois« — felelek én.
»La langue de Petőfi« — kiált ő s társalgásunkra csélovva hozzá teszi, mily szép lehet az a nyelv, a melynek prózája is zene.

Általán nagy öröme szolgálta lelkemnek, hogy a magyar neve ott a távol művelt nyugaton oly rendkívüli tiszteletben részesül. — Én ha magyar nem lettem volna, tán tizedrésznyi hasznát sem vettem volna külföldi tartózkodásomnak, de így, bárhova, a hol idegen tán még előttem soha nem járt, mindjárt bebozsáttatást nyertem, mihelyt azt mondtam: »ik ben een proponent nit Hongarye« (én magyarországi papjelölt vagyok). Lehet talán, hogy az is előmozdította sikereimet, hogy a hollandus nyelvet — a mint ő mondják — »zozouiver mogelyk« (lehetőleg tisztábban) és »zou duidelyk mogelyk« (lehetőleg legérthetőbben) beszéltem. A hol csak megfordultam, a kikkel csak érintkezésben voltam, mindenütt és mindenkinél igyekeztem fölkelteni az érdeklődést drága hazám iránt és valóban, — nem dicsekvésképpen mondom, — de higgyék el mélyen tisztelt hölgyeim és uraim! hogy azok, kik engem ismernek, hollandiai tanáraim, tanuló-társaim és barátaim meglehetősen nagyköre, azok a magyarok és a magyar haza iránt kivétel nélkül rokonszenvvel viseltetnek.

Még olyan sok dolog van, a miről szeretnek néhány szót önök előtt szólni, emlékezetemben mind újabb és újabb képek tűnedeznek föl, de az idő eltelt s felek, hogy az önök figyelmét már eddig is igen kimerítettem. Mondjunk tehát búcsut a hollandusoknak!

Engem a közöttük átelt sok kedves idő, részökről élvezett kiváló szeretet és jóindulat, az anyagi és erkölcsi támasz, melyben czéliom elérése végett részesítettek, örök hálával köt Hollandiához és szívenben olthatatlan lánggal ég irántok a szeretet tüze! S ha felolvasásomnak sikerült volna önökben is nemű rokonszenvet avagy csak érdeklődést is kelteni a távol észak e derek népe iránt: úgy én czéliomat elérve, s fáradságomat gazdagon megjutalmazva látom!

Nap és Hold.

(Fantasztikus rege.)

Tavaszzal mikor már fölegedett a föld fagya, mikor kiszökött az ujhajtás a fa kérges galyain, mikor újra megindult medrében a megdagadt patak árja; sokszor elbolyongtam az erdő örök zöld fenyői között.

Később, mikor már meglombosodtak a fák, újra megszólaltak a dalos madár ajkak s kikapattantotta kelyhét a kis ibolya a bokrok alatt, elfáradva tértem meg egyszer a kis erdei patak virágos partjához.

Ledőltem a puha fűgyra s lehajtottam álmos fejemet egyik kivágott fenyő mohos tuskójára. Egy ideig még fogva tartotta lelkem a madárdal, a fenyő lombok susogása, de aztán nem hallottam egyebet, mint a patak habjainak locsogását.

Nem tudom tulharsogta, elnyomta-e a dalt, a suttogást, vagy elnémultak azok maguktól, hogy ők is meghallgassák azt a regét, a mit nekem beszéltek el a locsogó hullámok:

Valamikor a Nap és a Hold nem kergették egy egymást a világűrben mint most. Volt idő, mikor nem ment le bucsuzatlanul a Nap, ha feltűnt a láthatáron a Hold.

Volt idő, mikor egymás mellett tündököltek, mikor — szereték egymást.

A Nap a Holdat égő, izzó szenvedéllyel, a Hold a Napot ábrándos szerelmmel.

... Sokáig éltek már együtt boldogságban, megháborítlanul, megpecsételve egymásnak édes szerelmüket, mosolygó kis gyermekekkel, ragyogó képű apró csillagokkal.

Talán még a mai nap is egymás karjaiban találnók őket, ha fel nem tűnik éjszaka felől a tünde Meteor, ki nem volt ugyan olyan vakító fenyű mint a büszke Nap, de olvadó-kony sugarai mégis megsebeztek a Hold gyöngye szívét s megtudták zavarni a Napot édes boldogságában.

Egy ideig ugyan nem mert közelíteni a Naphoz s csak messziről mert belebámulni a Hold ábrándos tekintetébe, mely beleveszett a Meteor sugaraiba s fölcsapott egy láng, keblében megperzselve szívét.

De egyszer, mikor a Hold homlokán eső-kolva Napurát elkérezdett a tengerbe fürödni s belebocsájtotta ringó testét a játszi habokba; megközelítette Meteor. Elküldte hozzá üdvözlését a Szellőtől. Aztán? ... Aztán a hold rezgő sugarai s a Meteor tündöklő fénye egymás esokjába fuladtak. Ringottak a habok, suttogott a szellő s elmélázva simogatta Meteor a keblén nyugvó arany fűtű Hold fejét...

Ettől a naptól fogva sokszor járt a Hold fürödni, sokszor kereste föl Meteor, s mindég ringottak a habok, mindég suttogott a szellő...

— Mikor a nap meglátta birodalmában az Esthajnal csillagot s összehasonlította fényét a Meteoréval, kételkedés, gyanu szállta meg szívét.

Elhatározta, hogy végére jár a dolognak. Egyszer mikor ismét engedett a Hold kérésének s elbocsájtotta a tengerbe fürödni; egy sötét viharos felhő alatt követte ő is titkon. Csak egyetlen sugarát bocsájtotta keresztül a felhőn, mikor a tengerhez ért, de az eieg volt. Látta csapodar nejét a Meteor karjaiban, látta mint eserélik ki esokjaikat. Látta mint ringják körül mindkettőt a habok, s hallotta, hogy mit beszél a szellő.

Féktelen düh fogta el szívét. Szétszaggatta a felhőt s megmutatta fényét a Meteornek s a csalfa Holdnak.

Azután egyik sugarával kiperzselte az álnok Meteor szemét s mikor az tehetetlenségében térdre borult előtte egy, csapással dara-

bokra törte, azután messze, mértföldekre taszítva el magától hűtlen hitvesét, belemarkolt a Meteor darabjaiba széjjel szórva, az égboltozaton.

Azután rohanó gyorsasággal megkerülte a földet, az égboltozat másik felén hagyva a többi égitesteket.

Hűtlen hitvese a Hold, ártatlan gyermekei a csillagok, a bűnös szerelem záloga az Esthajnal csillag utána mentek, kikönyörögni kegyelmét, de szíve hajthatatlan maradt s elrohant előlük.

Ettől az időtől fogva szüntelen kergetik egymást, de a nap nem várja be az esedezőket s míg egy szikra fog égni szívében, soha sem kegyelmez meg csak egynek is.

Utálja valamennyit, gyűlöli a Holdat az Esthajnal csillagért: a többi csillagokat anyjukért.

Ha meglátja a Hold bánatos, kérő tekintetét, vérbe lángol arca s biborpiros mosolylyal sáppaszlja el még jobban a Holdat, de mindig egy engesztelő szó nélkül bukik le a láthatár alá.

A Meteor élettelen teste pedig darabokban kovályog a világ űrben s ha egy-egy darabja lehull még most is megsiratja a Hold.

Szathmáry Zoltan.

Közgazdaság.

Kőbányai sertésárak

A sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

április 2.

a) Hízott sertés árak: I. Magyar első rendű: 1) Óreg nehéz (páronként 300—400 klgon felüli súlyban) 47.—48.—. Óreg közép (páronként 300—400 klg súlyban) —. —. 3. Fialat nehéz (páronként 320 klgon felüli súlyban) 50.—51.—. 4. Fialat közép (páronként 251—320 klg, súlyban 49.—50.—. 5. Fialat könnyű (páronként 250 klgig terjedő súlyban) 48.50. —. II. Magyar szedett: 6. Nehéz (páronként 280 klgon felüli súlyban) —. —. 7. Közép (páronként 220—240 klg, súlyban) 49.—50.—. 8. Könnyű (páronként 220 klgig terjedő súlyban) 48.—50.—. III. Szerbiai: 9. Nehéz (páronként 260 klgon felüli súlyban 49.—50.—. 10. Közép (páronként 220—260 klg, súlyban) 49.—50.—. 11. Könnyű (páronként 220 klgig terjedő súlyban) 48.50—49.50. Sertés létszám: márcz. 27. napján volt készlet 115,025 darab. A hízott sertés üzletirányzata: Könnyű áru keresett. Hízaláni való sertés —. —. malacz (4—11 hónapos korban, felhajtott —)

Felelős szerkesztő: **Kósa Barna**
Kiadók: **Szinay Gyula** főszerkesztő.
Dr. Bakonyi Samu, főmunkatárs.

Kiadó.

Egy jó forgalmu bormérő helyiség **5 szoba, konyha, kamara** május 1-től fogva **kiadó.**

Értekezhetni a tulajdonossal, homokkert-sor, 3500 szám alatt.

HARISNYA

nők, urak és gyermekek számára

legnagyobb választék

és

legjobb minőségben

91. 52—14. egyedüli raktár 3

Kunz József és Társa cégénél

kistemplom bazár.

Értesítés.

A t. cz. nagyérdemű közönséget tisztelettel értesitem, hogy a **végkiárulás** alatt álló

siremlékeim

még mindig a legnagyobb választékban s leszállított árban kaphatók.

86. 5—5.

Tisztelettel:

Boros Sándor.

Debreczen, kis-várad-utca 2102.

Hirdetés.

A tavaszi idényre nagy mennyiségben vásárolt

NŐI RUHASZÖVETEK

hozzávaló legujabb díszek már raktárunkra érkeztek s azokat ujonnan megnagyobbított üzlethelyiségünkben igen jutányos áron árusítjuk el.

Az idén igen nagy választékban hoztunk

149. napernyőket

feltűnő olesó árakhoz.

20.

Szabó Lajos fiai.

Mélyen leszállított árak

Finom műtárgyak, czélszerű iparczikkek.

Nagy választék minden bel- és külföldi **bronce-, vas-, porcellán-, fayence-, üveg- és fa-díszmű** árukban.

Tartós **bőrárúk** és szabadalmazott **álló és függő lámpák** gyári főraktára.

Testory

132. 10—5.

Budapesten, csak IV. váci utca 24. a Nagy Kristóffal szemben.

Még a legszebb hölgy

is a Salvator-gyógyszertárnak Nasicban, Eszék mellett, Special-laboratoriumában a szépségápolására, száz meg száz észszerű, **ártalmatlan**, az arcz, a karok és kezek, haj és fogak minden szépséghibái ellen szolgáló készítmény között, talál valami alkalmasat. Ajánlom például: **dr. Spitzer** újonnan javított arczkenőcsét a 35 kr. **dr. Spitzer** újonnan javított mosdovizet a 40 kr. **dr. Spitzer** valódi Salvator-glycer. szapp. a 50 kr. **dr. Spitzer** lyoni rizslisztjét — a 50 és 80 kr. melyek a bőr minden hibáit és pedig az arcz vörössége, szeplő, pattanások, majfolatok, bőrtarka s több e felet, **gyökeres és ártalmatlan módon** eltávolítanak. **Jótállás mellett ártalmatlan olom- és higanytartalommal** bíró, készítményekkel tevesztendő össze. — Szállítása csupán a Salvator-gyógyszertár által Nasicban, Eszék mellett. — Felvilágítások a haj, bőr, fogak stb. minden szépséghibájáról, és érdekes röpirat: „Toilette-titkok”, ingyen és bérmentve 10 kr. levelbelyegnek, mint postaköltségnek, beküldés mellett. — Ismételadónak különösen nagy engedmény. 3 frton felül bérmentve. 1 frton alól semmi sem küldhető. Csomagolás ingyen. 17—4.

107.

Kaszanyitzky Endre

ELŐBB

KUHINKA ISTVÁN K.

Debreczen, főpiacz 1900.

Ajánlja a legnagyobb választékkal ujonnan berendezett:

Üveg-, porcellán-, lámpa-, berndorf alpacca-, Chinaezüst-, evőeszközök s konyhaeszközök

NAGY RAKTÁRAT

Üveg-, ivó és liqueur készletek, porcellán evő-, kávé-, feketekávé-, tea és mosdói készletek, Brüner, Ditmár és hazagyártmányu

asztali és függőlámpák nap, meteor és villamékkörrel gyári árak és pontos kiszolgálás mellett.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Viléki megrendelések a legnagyobb figyelemmel teljesítetnek. 52—7.

UJ BORÜZLET

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy helyben
Dr. TIHANYI SÁMUEL ur HÁZÁBAN

kicsinyben és nagyban kimérésre BORÜZLETET

nyitottam. — Boraim a legkitűnőbb minőségű

●●●●● asztali és deszert-borokból **●●●●●**

vannak összeállítva és mindig egyik fő törekvésem az lesz, hogy

■ tisztán kezelve ■

adhassam mélyen tisztelt megrendelőimnek.

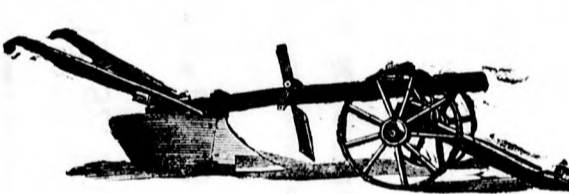

Azon jó reményben, hogy nagy mennyiségű borkészletemnél fogva mérsékelt árakat számíthatok, ismétellen hangsúlyozom, hogy főként a minőséggel a n. é. közönség igényeinek teljesen megfelelek; magamat szíves jóindulatukba és nagyrabecsült pártfogásukba ajánlva, vagyok

teljes tisztelettel

FELDENBLÜH MIKSA

borkereskedő Debreczenben.
Dr. Tihanyi Samuel ur házában.

134. 6—6.

TÓTH GYULA

ELŐBB

TÓTH LAJOS és TÁRSA

vaskereskedés Debreczen, főpiacz városház sarkán.

Ajánl:

Gazdáknak

mezőgazdasági eszközei,

GAZDASSZONYOKNAK

konyha felszereléseket,

Iparosoknak

minden iparághoz tartozó, a közönségtől a legfinomabb acél szerszámokat utóbbiakért minden darab jóállás mellett.

Épület-vállalkozóknak

mindenféle vasalásokat vasban és rézben a legszolidabb készítményekben.

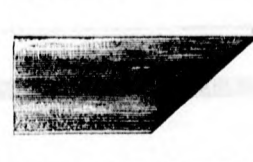
Legjutányosabb árak.

148.

100—13.

A „DEBRECZEN” NYOMDA RÉSZV. TÁRSASÁG,

NYOMDÁJA

(Nagy-uj utca 1702. sz. Konrád-házban)

teljes új berendezéssel,

elvért mindenemű nyomtatványokat u. m. folyóiratok, számlák, körlevelek, gyászjelentések, béli- és lakadalmi meghívókat és táncrendeket, kereskedelmi-, ügyvédi- és községi nyomtatványokat stb.

a legizsésőbb kivitelben és jutányos árak mellett.

— Vidéki megrendelések **Erdélyi István** nyomdai művezető nevére czimzendők. —

Uj vállalatunkat, hol északkelti Magyarország legregőbb és legellenjeredtebb politikai napilapja a

„DEBRECZEN”

is nyomatik, ajánljuk a helybeli és vidéki közönség szíves pártfogásába.

Birósági nyomtatványok készletben vannak.

Nyomtatott a »Debrezeni« nyomda részvénytársaság nyomdájában. 1891.